

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1KO/20/2020
Identifikačné číslo spisu: 6719203627
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6719203627.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v kompetenčnom senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a členov senátu JUDr. Lubora Šeba (sudca spravodajca), JUDr. Márie Trubanovej, PhD., JUDr. Zdenky Reisenauerovej, JUDr. Petry Príbelskej PhD., JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Miroslavy Janečkovej, v spore žalobcu S. B. L., bytom vo L., Y. XX, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o zaplatenie 6 240 € s príslušenstvom, vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici s postúpením veci Okresným súdom Zvolen, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na konanie vo veci je Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Zvolen domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu sumu 6 240 € s príslušenstvom. Žalobca má za to, že postupom žalovanej bol porušený zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 315/2001 Z.z.“), v časti § 111 ods. 2, nakoľko neodôvodneným a bezdôvodným znížením služobného príplatku došlo k negatívnemu zásahu do jeho práv, aj napriek tomu, že po formálnej stránke boli náležitosti zníženia osobného príplatku žalovanou splnené. Poukazuje na to, že v návrhu riaditeľa KS HaZZ v Banskej Bystrici z 11. júla 2017, doručenom žalobcovi 24. júla 2017, bol žalobcovi predložený návrh na zníženie osobného príplatku z hodnoty 390 € na 130 €. Odôvodnenie návrhu na zníženie osobného príplatku podľa žalobcu predstavuje výrazný zásah do jeho mzdových nárokov, cez všeobecné konštalácie, bez konkretizovania toho, kedy, akým spôsobom a akým následkom došlo k porušeniu plnenia služobných povinností žalobcu, čo žalobca považuje za nedôvodné a v rozpore so zákonom.

2. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „okresný súd“) uznesením zo 16. septembra 2019 č.k. 16Cpr/6/2019-46 postúpil spor Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej aj „správny súd“ alebo „krajský súd“) v zmysle § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) z dôvodu vyslovenia svojej nepríslušnosti. Okresný súd mal za to, že konanie a rozhodovanie v tomto spore spadá do správneho súdnictva a že vecne príslušným (aj miestne príslušným podľa § 13 ods. 1 SSP) je Krajský súd v Banskej Bystrici v zmysle § 10 SSP. Zároveň

poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. decembra 2018 sp. zn. 1KO/25/2018.

3. Správny súd nesúhlasil s postúpením veci z dôvodu, že vec patrí do agendy všeobecného súdnictva a vec preto v zmysle § 18 ods. 4 SSP predložil na rozhodnutie kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“). Uviedol, že v danom prípade sa nejedná o vec patriacu do správneho súdnictva, nakoľko z obsahu podanej žaloby vyplýva, že ide o spor, predmetom ktorého je zaplatenie peňažnej pohľadávky, čo z povahy veci vylučuje, aby sa jednalo o vec spadajúcu do správneho súdnictva. V danom prípade sa jedná o súkromnoprávny spor, ktorý môže posúdiť a rozhodnúť iba príslušný súd v zmysle Civilného sporového poriadku.

3.1. Správny súd uviedol, že uznesením z 18. februára 2020 vyzval žalobcu na odstránenie vád žaloby tak, aby v zmysle § 57 ods. 1 a § 182 ods. 1 a 2 SSP mala zákonom stanovené náležitosti správnej žaloby, pokiaľ ju má správny súd považovať za správnu žalobu.

3.2. Žalobca na základe uznesenia uviedol, že z obsahu ako aj z formulácie petitu žaloby je možné jednoznačne vyvodiť, že sa domáha súdnej ochrany vo veci uplatnenia pracovnoprávneho nároku a spor mal byť preto prejednaný kauzálny príslušným súdom prvej inštancie. Ďalej uviedol, že podľa neho Návrh riaditeľa HaZZ v Banskej Bystrici, č.p. KRHZ-BB-688/2017 z 11. júla 2017, ktorý tvoril právny základ sporu, nemá charakter rozhodnutia, ktorý by zakladal príslušnosť správneho súdu na prejednanie podľa Správneho súdneho poriadku. Následne ďalším podaním žalobca uviedol, že trvá na tom, že podaná žaloba o zaplatenie je individuálnym pracovno-právnym sporom. Uviedol, že sa domáha súdnej ochrany a vydania rozhodnutia vo veci peňažného plnenia titulom nesprávneho poskytnutia služobného príjmu. Dodal, že v žiadnom prípade sa nedomáha rozhodovania o zákonnosti individuálneho správneho aktu, ktorý podlieha úplne inému právnenému režimu.

3.3. Správny súd konštatoval, že nemôže v konaní o správnej žalobe priznať žalobcovi právo na peňažné plnenie, keďže zákon správneho súdu nezveruje právomoc rozhodovať o priznaní nároku na plnenie.

4. Kompetenčný senát najvyššieho súdu ako súd príslušný na rozhodnutie o vecnej príslušnosti (§ 18 ods. 4 a § 8 SSP v spojení s § 11 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci nie je dôvodný.

5. Podľa § 18 ods. 4 SSP ak súd postúpi vec správneho súdu, ktorý s tým nesúhlasí z dôvodu, že nejde o vec patriacu do správneho súdnictva, správny súd ju predloží na rozhodnutie kompetenčnému senátu najvyššieho súdu, ktorého rozhodnutím sú súdey viazané.

6. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde (§ 2 ods. 2 SSP). Nedovolené konanie alebo opomenutie orgánov verejnej správy musí mať formu rozhodnutia, opatrenia, nečinnosti alebo iného faktického zásahu. Pojmové vymedzenie spôsobilého predmetu preskúmania súdom je dôležité pre žalobcu pri žiadaní ochrany v konaní pred správnym súdom. Žalobca musí nedovolené konanie alebo opomenutie orgánu verejnej správy opísať a právne kvalifikovať do niektorej z uvedených foriem zásahu a na základe toho si zvoliť spôsob právnej ochrany tým, že uvedie druh žaloby, ktorou sa domáha ochrany.

7. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdey v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

8. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Verejnoprávne vzťahy ako vzťahy upravené

normami verejného práva sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnoprávnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka.

9. V zmysle ustanovenia § 135e ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „zákon č. 315/2001“) výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty.

9.1. Výkonom štátnej služby je aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad na podnet odborovej organizácie alebo záujmového združenia príslušníkov, prípadne aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad z vlastnej iniciatívy, ak na ňu príslušník nepotrebuje osobitné oprávnenie alebo ak ju nevykonáva proti výslovnému zákazu nadriadeného. (§ 135e ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z.)

9.2. V priamej súvislosti s výkonom štátnej služby sú úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Nepatrí sem stravovanie, ošetrovanie, prípadne vyšetrenie v zdravotníckom zariadení s výnimkou lekárskeho vyšetrenia konaného na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného alebo ošetrovanie pri prvej pomoci a cesta na ne a späť (§ 135e ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z.).

9.3. Za činnosť v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby sa považuje aj prehlbovanie kvalifikácie zabezpečované služobným úradom. (§ 135e ods. 4 zákona č. 315/2001 Z.z.).

10. Vychádzajúc zo skutkového stavu ako aj z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca si prostredníctvom podanej žaloby uplatňuje nárok na doplatenie osobného príplatku, nakoľko z dôvodu neodôvodneného a bezdôvodného zníženia služobného príplatku došlo k negatívnemu zásahu do jeho práv a to aj napriek tomu, že po formálnej stránke boli náležitosti zníženia osobného príplatku žalovanou splnené. Odôvodnenie návrhu na zníženie osobného príplatku žalobca považuje za nedôvodné a v rozpore so zákonom. Predmetom posúdenia v danej veci tak je, či žalobca, ako príslušník Hasičského zboru určený do výkonu štátnej služby, má nárok na doplatenie osobného príplatku.

11. V predloženej veci nie je medzi príslušníkom Hasičského zboru a služobným úradom rovný vzťah a to platí aj v otázkach jeho odmenovania. Vo veci priznávania služobného platu rozhoduje služobný úrad autoritatívne. Vznik, zmena a zánik práva na služobný plat je spojená s autoritatívnym rozhodnutím služobného úradu, nejde o dvojstranný vzťah založený na konsenze zúčastnených strán. Zákon č. 315/2001 Z.z. navyše určuje kogentne pravidlá pre odmenovanie príslušníkov Hasičského zboru. Nárok na osobný príplatočok je preto verejnoprávnej povahy.

12. Kompetentný senát najvyššieho súdu poukazuje na to, že vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru podľa zákona č. 315/2001 Z.z. nemožno považovať pre ich povahu za veci súkromnoprávne (predovšetkým pracovnoprávne). Služobný pomer je a bol vždy charakterizovaný ako inštitút verejného práva. Tento vzťah nevzniká zmluvou, ale mocenskyým aktom služobného orgánu a po celú dobu jeho trvania sa výrazne odlišuje od pomeru pracovného, ktorý je naopak typickým súkromnoprávnym vzťahom, v ktorom majú zúčastníci tohto právneho vzťahu rovné postavenie. Uvedené sa prejavuje aj v právnej úprave týkajúcej sa vzniku, zmeny, priebehu a zániku štátnej služby, ako aj s tým súvisiacich otázok. Inak tomu nie je ani pri rozhodovaní o odmenovaní príslušníkov Hasičského a záchranného zboru podľa zákona č. 315/2001 Z.z. Právna povaha štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru postihuje osobitnú povahu „zamestnávateľa“ ako primárneho nositeľa verejnej moci, potrebu začlenenía príslušníka Hasičského a záchranného zboru do organizmu verejnej moci a účastť na jej výkone. Táto potreba zasahuje až tak ďaleko, že tu nejde o modifikáciu súkromnoprávneho pomeru, ale o špecifický služobný pomer verejného práva podľa zákona č. 315/2001 Z.z. To potvrdzuje aj povaha právnej úpravy štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorá má kódekový charakter a použitie zákona č. 311/2001 Z.z. Zákoníka práce je vylúčené

v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Za'konni'ka pra'ce.

13. Z vys's'ie uvedenych do^vodov kompetenc'ny' sena't najvys's'ieho su'du rozhodol tak, z'e nesu hlas Krajske'ho su'du v Banskej Bystrici s postu'penim veci nie je do^vodny' a prislus'ny' rozhodnut' vo veci vedenej na Krajskom su'de v Banskej Bystrici pod sp. zn. 24S/251/2019 o z'alobe, podanej 5. augusta 2019 na Okresny' su'd Zvolen z'alcicom proti z'alovanej, je su'd v sprav'nom su'dnictve s tym, z'e su'dy su' tymto rozhodnutim viazane' (§ 11 ods. 1 CSP)

14. Toto uznesenie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 7:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.